

اجازہ
ابن خالویدہ
تخلوی بہ ابو الحسن
سلاسی احسانی۔ اجازہ ای تازیاب از ابن
ابی جہور احسانی۔ اجازات الشیخ براء الدین
ابن ابی جہور و یک انشاء از سید علی خان مدنی
ابن دو اجازہ بہ محمد حسین شیخ آبدی۔ اجازات شرف
العالمی۔ دو اجازہ سیّد نثار شیخ عظیم محمد مہدی
شیرازی۔ دو اجازات غول۔ اجازہ آیت اللہ
اللبن شوشتری۔ اجازات حسین عظیم محمد مہدی
محمود خوانساری بہ اجازہ آیت اللہ
سید ہاشم موسوی
خوانساری

[illegible]

دست‌چیز پر برگ کردن کتاب و تحمیل هزینه بیشتر به خواننده سودی ندارد. در مقابل این گونه پاورقی‌های کم فایده، مصحح آنجا که نیاز به توضیح دارد، کوتاهی کرده است. برای نمونه در اجازه سید عبدالباقی آمده: علامه حلی (متوفی ۷۲۶ق) کتاب حیات الحیوان را نیز با قرائت روایت می‌نمود. در حالی که محمد بن موسی دمیری، نویسنده حیات الحیوان زاده سال ۷۴۲ق است.

همچنین استناد به منابع زندگینامه‌ای دست‌چیز مانند رجحان الادب و مرآة الشرق و معجم رجال الفکر و الادب و غیره صورت پذیرفته است.

همچنین مطالبی از کتاب ویژه اطلاعاتی از قرون گذشته است و می‌بایست با منابع امروزی مطابق شود. برای نمونه: محل دفن سید نعمت الله جزائری به استناد منابع قدیم قریه جابدر معرفی شده. این محل اکنون وجود ندارد و بایست از نام پل دختر برای این محل استفاده شود.

کتاب اجازات الحدیث از سوی مؤسسه الرافد قم در سال ۱۴۳۱ به طبع رسیده است. این کتاب با تقریظ علامه سید عبدالستار حسینی و مقدمه تحقیقی سید فاضل بحر العلوم در ۴۱۶ صفحه منتشر

شده است. دریایان، فهرستی دربردارنده: آیات، روایات، نام افراد، نام کتابها، نام مکان، نام منابع تحقیق و مطالب کتاب آمده است.

متون اجازات اساس پژوهش در تاریخ و زندگی‌نامه‌ها و کتاب‌شناسی ... است. اجازات دانشمندان سرشار از مطالب ناگفته و ارزشمند است. بخشی از فرهنگ و هویت علمی با تحقیق و چاپ این نوع آثار شناخته خواهد شد. امید این که چاپ چنین آثاری در اولویت مراکز علمی و پژوهشی قرار گیرد.

اجازات دکتر حسین علی محفوظ

اجازات العلامة الدكتور حسین علی محفوظ. کتاب الاجازات دکتر حسین علی محفوظ (د: ۱۴۳۰ق)، به کوشش عبدالکریم دیباغ، ۴۱۱ صفحه وزیری.

اجازات
العلامة الدكتور
حسین علی محفوظ
(۱۳۴۴-۱۴۳۰)
بنام
عبدالکریم دیباغ
۱۴۳۲

متن برخی از اجازات شرح زندگی و فهرست کتابها و تاریخ حوادث نویسندگان اجازه نوشته شده است.

متن و تصویر اجازاتی که علامه حسین علی محفوظ (۱۳۴۴-۱۴۳۰ق) از مشایخ حدیثی خود دریافت نموده در این مجموعه فراهم آمده است. گردآورنده این اثر در پنج فصل

حدیثی پی‌برد. در اجازات، گیرنده در شمار راویان قرار می‌گیرد و نام او در سلسله راویان حدیث اهل بیت علیهم‌السلام ثبت می‌شود. در این سلسله نامهای بسیاری از بزرگان و عالمان به چشم می‌خورد. از طریق این میراث، بسیاری از مشایخ و طبقات و نقش آنها در روزگاران گذشته شناخته می‌شود. در

سنت اجازه حدیث در حوزه علوم و فرهنگ اسلامی پیشینه‌ای بیش از هزار ساله دارد. از روزگاری که متون احادیث به روش اجازه از نسلی به نسل دیگر سپرده شد. از متون اجازات می‌توان به استواری و صحت متن حدیث و سلسله راویان و شایستگی اجازه دهنده و اجازه گیرنده و دانش آنها در علوم

سامان داده است. فصل اول: فرازهای از زندگی علامه محفوظ. این فصل با عنوان «شذرات من حیاته» شرح حال خودنوشت منظوم ایشان با نام «مَن أَنَا» را دربردارد.

عنوان فصل دوم «الاجازات: معناها، انواعها، فوائد» درباره سیر تاریخی اجازه نویسی و انواع اجازات حدیثی و فهرست ده فائده برای اجازه به نقل از علامه سید حسن صدر کاظمی است.

در فصل سوم، گسترده ترین فصل کتاب، اجازات محفوظ، متن ۵۷ اجازه حدیثی علما و مراجع و اساتید شیعه و سنی و زیدی آمده است. گفتنی است علامه محفوظ از ۹۰ نفر از مشایخ حدیث اجازه دریافت کرده که فهرستی از اسامی آنها در مقدمه کتاب آمده است. در پایان این فصل، نامه علامه شهید سید محمد صدر به دکتر محفوظ درباره اجازه آمده است.

از مشایخ حدیثی استاد محفوظ می توان از مراجع معظم تقلید زیر نام برد:

- سید محمد حجت کوه کمری، سید جمال الدین گلپایگانی، سید عبدالأعلى سبزواری، سید علی حسینی سیستانی، سید صدرالدین صدر، سید حسن موسوی بجنوردی، محمد اسحاق فیاض.

چند تن از علمای بزرگ شیعی نیز به دکتر محفوظ اجازه داده اند:

- شیخ آقا بزرگ تهرانی، سید عبدالحسین شرف الدین، شیخ عبدالحسین امینی، سید محمد مهدی موسوی خوانساری، سید

محسن امین.

دکتر محفوظ از چند استاد بزرگ حوزه نیز اجازه دریافت نموده است:

- محدعلی مدرس افغانی، شیخ محمد سماوی نجفی، شیخ جعفر نقدی، محدعلی معلم حبیب آبادی، سید محمد بهبهانی، سید محمد صادق بحر العلوم، سید علی نقی نقوی، شیخ راضی آل یاسین، شیخ فضل الله زنجانی، میرزا محدعلی اردوبادی، ملاعلی واعظ تبریزی.

در فهرست مشایخ حدیثی محفوظ نام آشنای چند تن از اساتید و نویسندگان بزرگ موجود است:

- جلال الدین همای (سنا)، محد باقر الفت، شیخ فضل الله زنجانی، سید محمد مشکوة، سید محمد جزایری

فهرست تعدادی از مشایخ اهل سنت ایشان به شرح زیر است:

- سید محمد صالح جوادی حسینی شافعی، ابو عبدالحفی عبدالمجید موصلی، ابو مصطفی حمدی بن عبدالمجید سلفی الکردی، سید قاسم انجدانی الفرغانی، شیخ مصطفی نقشبندی، سید تقی الدین هلالی المغربي، ملا عبدالکریم مدرس المریواتی.

عالمانی از کشورهای مختلف مانند ایران، عربستان، مغرب، لبنان و... در شمار مشایخ حدیثی او قرار دارند. ایشان برای دریافت اجازه و خوشه چینی از خرمن معرفت و دانش بزرگان به جز وطن خود عراق به کشورهای گوناگون مسافرت نموده

است که عبارتند از:

روسیه، لنینگراد (اجازه از شیخ عبدالباری الافاوی)

عربستان، مدینه منوره (اجازه از شیخ عبدالسلام بن عبدالقادر القرشی و دیگر مشایخ)

لبنان، بعلبک (اجازه از شیخ حبیب مهاجر عاملی)

انگلیم، شهر لندن (اجازه از سید محمد مشکوة)

الجزایر، شهر تلمسان (اجازه از سید ابوالحسن حسینی ندوی الهندی)

یمن، صنعاء (اجازه از شیخ محمد بن اسماعیل عمران الیمینی)

سوریه، دمشق (اجازه از شیخ محمد بهجت البطار)

هند، علیگره (اجازه از سید علی نقی نقوی)

دکتر محفوظ برای دیدار با علما و بزرگان و دریافت اجازه از آنها به شهرهای مختلف کشور ما سفر کرده است. برای نمونه به شهرهای اصفهان، زنجان، قم، مشهد، سبزوار، سمنان، تهران رهسپار گردیده و از اساتید و مشایخ ساکن در این شهرها اجازه دریافت کرده است.

پیش از آغاز هر اجازه زندگی نامه و تصویری از اجازه دهنده آمده است.

فصل چهارم این مجموعه ویژه اجازاتی است که دکتر محفوظ به دیگران داده است:

نخستین اجازه با عنوان «جنى الجنّتين فى إجازة المراجع الأعلى والمجتهدین الکبار والعلماء الفضلاء والطالبین والراغبین

من اهل العصر والأتین بشرطها وشروطها» اجازه عامه این استاد به همه اساتید و دانشمندان و علاقه مندان اجازه نقل حدیث است. و پس از نگارش به نشر به نظم نیز درآمده است.

اجازه دیگر برای رئیس دانشگاه الازهر نوشته شده که منظوم است.

در ادامه دومین اجازه عامه آمده است که دربردارنده تاریخ زندگی دکتر محفوظ و

یادی از مشایخ حدیثی اوست. اجازه مدبجه بخش دیگر این فصل است که در آن اجازه دهنده و اجازه گیرنده به یکدیگر اجازه می دهند و در این بخش از کتاب، فهرست اسامی نوزده تن از مشایخ حدیثی استاد محفوظ همراه با تاریخ اجازه آمده است.

این فصل با اجازهات استاد محفوظ به حاج عبدالرضا حلبي، شیخ عماد کاظمی، سید حسین غریفی، عبدالکریم دباغ و برادر او

پایان می پذیرد.

آخرین برگهای کتاب «اجازات محفوظ» به تصاویر برخی اجازات اختصاص یافته است.

شایان ذکر است که این کتاب به همت علامه سید محمد حسین جلالی در شیکاگو تکثیر شده و ما از همین نسخه در معرفی کتاب استفاده کرده ایم.

الاجازة العزیزة

الاجازة العزیزة سید محمد حسین حسینی جلالی. تحقیق: حسین العلی العبدالله، شیکاگو، مدرسه آزاد اسلامی، ۱۴۲۹ ق، ۱۵۶ ص، وزیری.

الاجازة العزیزة

مقدم
تأليف: حسين علي العبدالله
تأليف: حسين علي العبدالله
١٤٢٩

پس از مقدمه نویسنده و مصحح، فصل نخست به معرفی مشایخ علامه جلالی اختصاص یافته است.

این مشایخ عبارتند از علمای بزرگ از سلاله حضرت فاطمه (علیها السلام):

الف) سید محسن جلالی کشمیری (پدر مجیز)،

ب) سید حسن موسوی بجنوردی،

ت) سید شهاب الدین مرعشی نجفی،

ث) سید محمد مهدی موسوی خوانساری (نویسنده احسن الودیعه).

یادآوری می شود نگارش چنین اجازاتی در شیوه عالمان دینی و بزرگان حدیث مرسوم بوده است. برای نمونه علامه حسین علی محفوظ برای تمامی دانشجویان دانشکده اصول دین بغداد، اجازه نقل حدیث نوشته است.

از نکته های ارزشمند این اثر گردآوری طرق و مشایخ حدیث از مؤلف تاروات حدیث از معصومین (علیهم السلام) است.

نویسنده این اجازه، پنج تن از مشایخ حدیثی خود را شناسانده و از طریق آنان اجازه نقل احادیث و روایات معصومین را به اجازه گیرندگان اعطا کرده است.

اجازات روالی در میراث مکتوب شیعه جایگاه ویژه ای دارند. اجازه ابو غالب زراری از سال ۳۵۶ ق به یادگار مانده است. تاریخ حدیث شیعه گویای این روش در انتقال علوم اسلامی از نسلی به نسل دیگر است. اجازه این نوشته علامه محمد حسین حسینی جلالی - از علمای معاصر ساکن شیکاگو - است که آن را برای یکی از شاگردان خود و فرزندان او قلم زده است. این اجازه که «نعمه الاله فی اجازه بنی العلی العبدالله» نامیده شده، در تاریخ ۱۴۲۹ ق برای آقای حسین علی و فرزنداناش نوشته شده است.